

22. Профорієнтаційна робота в закладах профтехосвіти: методичні рекомендації / В.В. Синявський, В.П. Зінченко, А.В. Зінченко. – Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка. – 2010. – 65 с.
23. Пряжников Н.С. Профессиональное самоопределение. Теория и практика / Н. С. Пряжников. – М.: Академия, 2008. – 320 с.
24. Романова Е.С. Психологические основы профессиографии: практикум / Е.С. Романова, Г.А. Суворова; отв. ред. Ю.М. Забродин. – М.: МПГУ, 1990. – 182 с.
25. Сазонов А.Д. Профессиональная ориентация учащихся: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2120 “Общ.тех. дисциплины и труд” / А.Д. Сазонов, В.Д. Симоненко [и др.]; под ред. А.Д. Сазонова. – М.: Просвещение, 1988. – 223 с.
26. Сидоренко В.К. Наукові основи професійного самовизначення школярів / В.К. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1999. – № 1. – С. 33-39; № 2. – С. 30-35; – 2000. – № 1. – С. 48-53.
27. Титова И.П. К вопросу о классификации профессий. В кн.: Вопросы теории и практики профориентации в средние школе / И.П. Титова. – М.: Просвещение, 1972. – С. 77-84.
28. Ткаченко Е.М. Психологическое изучение профессий с целью профконсультации / Е.М. Ткаченко, Б.А. Федоришин, К.Е. Ящишин // Психологические вопросы профессиональной пригодности. – Вильнюс, 1981. – С.114-117.
29. У світі професій: професії транспорту та зв'язку: путівник / авт.-укл.: М.С. Янцур, Г.І. Клімов. – Рівне: РОЦПО ДСЗ, 1995. – 41 с.
30. Фукуяма С. Теоретические основы профессиональной ориентации / С. Фукуяма. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – 108 с.
31. Формування профорієнтаційної компетентності педагога: теорія і практика: монографія / В.П. Зінченко, В.Б. Харламенко, М.С. Янцур [та ін.]; за ред. В.П. Зінченка. – Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2010. – 198 с.
32. Чебышева В.В. Классификация профессий и профориентация / В.В. Чебышева // Вопросы психологии. – 1971. – № 1. – № 4. – С. 143-147.
33. Чистякова С.Н. Профессиональная ориентация школьников. Организация и управление / С.Н. Чистякова, Н.Н. Захаров. – М.: Педагогика, 1987. – 160 с.
34. Янцур М.С. Класифікація, аналіз та опис професій з практикумом: навчально-монографічний посібник (гриф МОНУ від 18.10.2006 р. №1.4/18-Г-931) / М.С. Янцур. – Рівне: РДГУ, 2006. – 250 с.
35. Янцур М.С. Основи професіографії: практикум / М.С. Янцур. – К.: МПУ ДЦЗ, МОУ РДПІ, 1996. – 224 с.
36. Янцур М.С. Практикум з професійної орієнтації і методики профорієнтаційної роботи: навчальний посібник / М.С. Янцур. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2012. – 216 с.
37. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: навчальний посібник: курс лекцій / М.С. Янцур. – К.: Видавничий дім «Слово», 2012. – 465 с.
38. Янцур М.С. Професіологія з практикумом: навчальний посібник: для студентів напряму підготовки «Технологічна освіта» / М.С. Янцур. – Рівне: РВВ РДГУ, 2017. – 190 с., з іл.
39. Holland J.L. You and Your Carrer / J.L. Holland. – N.-Y.: Psyghological Assessment Resource, Inc., 1994. – 36 p.

Н.С. ЯНЦУР. ПРОФЕСИОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТРУДОВОГО ОБУЧЕНИЯ И ТЕХНОЛОГИЙ

Резюме. В статье рассматриваются теоретические подходы, содержание и методические условия реализации профессиологической подготовки будущих учителей трудового обучения и технологий.

Ключевые слова: профессиология, описание профессий, анализ профессий, структура и содержание выборочной дисциплины, методические условия подготовки, учитель трудового обучения и технологий.

N.S. YANTSUR. PROFESSIOLOGICAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF LABOR TRAINING AND TECHNOLOGY

The summary. The article deals with theoretical approaches, content and teaching conditions for the implementation of profессиological training of future teachers of labor training and technology.

Key words: profессиological, description professions, professions analysis, the structure and content of selective discipline, methodical preparation conditions, the teacher of labor training and technology.

Рекомендовано до друку.

Д-р пед. наук, проф. дійсний член АНВШУ А.С. Дем'янчук.

Одержано редакцією 12.04.2017 р.

УДК: 37. 035. 5

А.І. ВОЙТКО

МОДЕЛЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПРОБ З УЧНЯМИ VIII-IX КЛАСІВ

Резюме. На основі аналізу структури та змісту професійної проби побудовано модель підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів. Побудована нами модель включає в себе мету, завдання, зміст, принципи, форми, методи, засоби, мотиви, результат, а також основні складові та три рівні в порядку складності виконання професійної проби, кожний з яких передбачає три напрями – технічний, ситуативний і функційний.

© А.І. Войтко, 2017

Ключові слова: моделювання, професійна проба, вчитель трудового навчання та технологій, підготовка, освітня галузь "Технологія", модель підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.

Постановка проблеми. Премудрість звертається до нас: "Не багато хто ставайте учителями, знаючи, що більший осуд приймемо" [1]. Сьогодення ставить високі вимоги до сучасної людини. Потужну державу і конкурентну економіку забезпечить згуртована спільнота творчих людей, відповідальних громадян, активних і підприємливих. Саме підготовку таких людей має здійснювати середня школа України. "Учитель-людина, яка може робити важкі речі легкими", – це висловлювання Р. Емерсона. Найбільш затребуваними на ринку праці стають уміння навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі". Педагоги не можуть успішно когось учити, якщо в цей час старанно не навчаються самі", – доречно висловлювання Алі Апшероні.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати знання. Ще необхідно навчити користуватися ними. Знання та вміння, взаємозв'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації в житті, навчанні та праці. [4] Все це докорінно змінює вимоги до самого вчителя. Якщо раніше завдання вчителя полягало в тому, щоб передати учням певну суму знань, перевірити ступінь їх засвоєння, оцінити успішність і якість знань, то сьогодні перед учителем стоять нові завдання: забезпечення і засвоєння учнями знань і вмінь необхідних для життєвого самовизначення (складовою якого є професійне самовизначення); дати учням радість праці, радість успіху у навчанні, збудити в їхніх серцях почуття власної гідності; розвивати в учнів ініціативність, винахідливість, вдумливе ставлення до практичної роботи, формувати в учнів профорієнтаційні знання та вміння. Ці завдання, на нашу думку, найкраще реалізуються в процесі виконання професійних проб. Тому виникає необхідність розробки моделі підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів, що й обумовлює актуальність цієї проблеми.

Аналіз досліджень і публікацій. "Успіх у навчанні – єдине джерело внутрішніх сил дитини, які породжують енергію для переборення труднощів, бажання вчитися", – так розумів В. Сухомлинський [6]. "Щоб змінювати людей, їх треба любити. Вплив на них пропорційний любові до них", – так розумів Й. Песталоцці. "Хто досягає нове, плачучи старе, той може бути вчителем", – висловлювався Конфуцій. На значимість і необхідність моделювання підготовки майбутніх вчителів вказували у своїх працях відомі вчені: В.П. Мизинцев [3], О.І. Пометун [4], В.К. Сидоренко [5], Л.Г. Турбович [7], В.Б. Харламенко [8], В.А. Штрофф [9], М.С. Янцур [10] та інші.

Використання моделей людиною розпочала з самого початку свого створення. У своїй діяльності люди завжди зверталися до умовних знаків або способів. В педагогіці моделі стали використовувати після теоретичного обґрунтування засобів і методів навчання. Пропонуючи ту чи іншу модель, дослідник розраховує ефективне її використання.

Під моделюванням (від латинського *modulus* – міра, зразок чого-небудь або схема для зображення певного явища чи процесу) розуміють непрямий опосередкований метод вивчення об'єктів пізнання, який ґрунтується на застосуванні моделі як засобу вивчення. Модель найчастіше уявляють як систему, яка відображає певне явище або об'єкт так, що це дає нову інформацію про нього. Моделі педагогічного явища мають певні особливості: з одного боку, вони можуть будуватися на базі вже досить повного знання про це явище, з іншого – вони самі стають потужним інструментом пізнання, оскільки з їх допомогою можна перевірити багато варіантів, різних за умовами реальної дійсності.

Перед тим як розглянути особливості використання моделювання в дослідженні конкретних педагогічних явищ, необхідно зупинитися на деяких питаннях теорії моделювання взагалі і моделювання педагогічних явищ зокрема. В даний час моделювання розглядається як засіб наукового пізнання. Модель – це "образ" (у тому числі умовний або уявний – зображення, опис, креслення, графік, план, карта і т.п.) або прообраз якогось об'єкта чи системи об'єктів ("оригіналу" даної моделі), яку використовують у певних умовах як їх "заступника" або "представника". В.А. Штрофф називає моделлю "будь-яку систему, уявну або реально існуючу, яка знаходиться у певних відношеннях до іншої системи (яку зазвичай називають оригіналом, об'єктом чи натурою)" [9].

Метою статті є розкриття основних положень та змісту моделювання підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз і узагальнення наукової літератури, вивчення тенденцій педагогічного досвіду дозволяють розглядати підготовку майбутніх вчителів трудового навчання та технологій як систему і розробити модель підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів, яка має складну структуру: мета, завдання, зміст, принципи, форми, методи, засоби, мотиви, результат.

Розглянемо наповнення кожного компонента моделі.

Мета: теоретична і практична готовність вчителя трудового навчання і технологій до організації та проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів.

Завдання: сприяти самореалізації майбутніх учителів трудового навчання і технологій в підготовці до організації та проведення професійних проб; розвивати ініціативність, винахідливість, вдумливе ставлення майбутніх учителів трудового навчання і технологій до організації та проведення професійних проб, практичної роботи; формувати профорієнтаційну компетентність в майбутніх учителів трудового навчання і технологій.

Зміст: підготовка майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до організації та проведення професійних проб реалізується в процесі вивчення студентами таких дисциплін: „Основи техніки й технологій”, „Виробництво та обробка конструкційних матеріалів”, „Стандартизація, управління якістю і сертифікація”, „Технологічний практикум”, „Основи проектування і моделювання”, „Робочі та енергетичні машини”, „Нарисна геометрія і креслення”,

„Комп’ютерна графіка”, „Загальна електротехніка з практикумом”, „Науково-технічна творчість учнів”, „Основи дизайну”, „Художня обробка матеріалів”, „Технологічні та транспортні машини”, „Технічне обслуговування та ремонт деревообробного обладнання (проектно-технологічна підготовка)”, „Педагогіка (дидактика)”, „Основи теорії технологічної освіти”, „Методика навчання технологій”, „Теорія і методика позашкільної освіти”, „Теорія і методика профорієнтаційної роботи”, „Методика вивчення курсу «Людина і світ професій» в основній школі”, „Професіологія” (методична підготовка); а також педагогічних практик, виконання ІНДЗ, написання курсових і дипломних робіт (практична підготовка).

Принципи, за якими здійснюється підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до організації та проведення професійних проб: дитиноцентризму, поєднання теорії з практикою, науковості, компетентнісного підходу в навчанні, наочності, наступності.

Формами підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до організації та проведення професійних проб є: інтерактивні лекції, практичні та лабораторні заняття, практики під час яких здійснюється створення виробничих ситуацій (перевага самостійної пізнавальної діяльності студента, використання індивідуальної, групової, колективної діяльності в різних співвідношеннях, можливість створення студентом власного освітнього продукту, цілеспрямований розвиток рефлексії студентів, організація презентацій та захистів власних результатів досягнень), ІНДЗ, самостійна робота.

В процесі підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до організації та проведення професійних проб доцільно використовувати все різноманіття методів навчання, а саме: пояснювально-ілюстративні, проблемні, активні, інтерактивні, дослідницькі та інші.

Засобами підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до організації та проведення професійних проб є: цікавий текстовий матеріал, ілюстрації, відео матеріали, демонстрування проектів, виробів, дизайнерських рішень тощо; дидактичні ігри, моделювання, уявлення, рольові ігри; вправи, що передбачають для учнів процес виконання (давні, традиційні, прогресивні технології).

Мотивами підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до організації та проведення професійних проб є: людинолюбство, доброчинність, самовдосконалення.

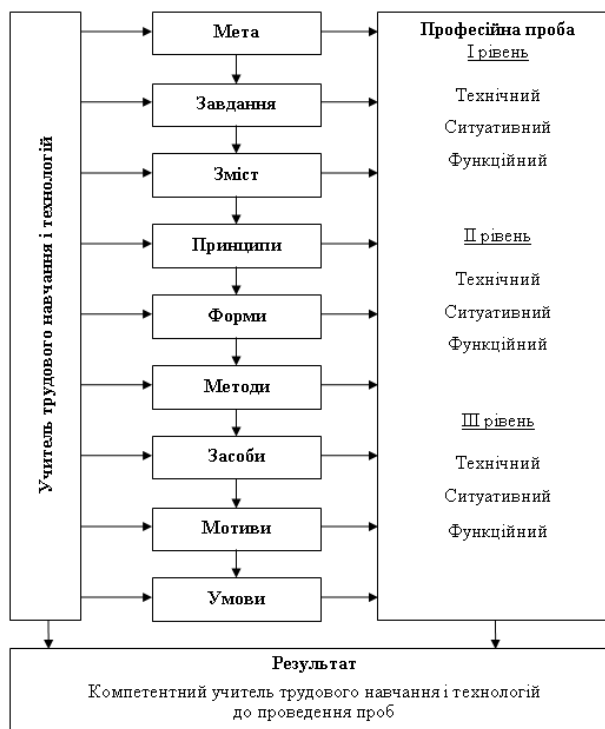
Умовами якісної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до організації та проведення професійних проб є: досконалі навчальні плани; повне методичне забезпечення дисциплін; зміст більшості дисциплін містить елементи підготовки до проведення професійних проб; усвідомлення майбутніми вчителями необхідності організації та проведення професійних проб в загальноосвітніх навчальних закладах.

Результатом всієї системи підготовки є компетентний учитель трудового навчання і технологій готовий до організації та проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів.

В таблиці 1 наведена розроблена нами модель підготовки майбутніх учителів трудового навчання і технологій до проведення професійних проб.

Таблиця 1.

Модель підготовки майбутніх учителів трудового навчання і технологій до проведення професійних проб

Розроблена нами модель підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до проведення професійних проб реалізується викладачами кафедри технологічної освіти Рівненського державного гуманітарного університету в навчально-виховному процесі. Починаючи з першого курсу студенти готуються до організації і проведення професійних проб у загальноосвітніх школах.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, впровадження запропонованої моделі підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів суттєво покращить всю фахову підготовку майбутніх вчителів. Детальніше питання методики такої підготовки буде розглянуто нами в наступних публікаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біблія. Українське біблійне товариство. – К.: Україна, 2006. – 1252 с.
2. Мизинцев В.П. Применение моделей и методов моделирования в дидактике / В.П. Мизинцев. – М.: Педагогика, 1977. – 218 с.
3. Пометун О.І. Теорія практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О.І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи: [б-ка з освітньої політики]; під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – С. 16-25.
4. Сидоренко В.К. Функції моделювання у педагогічній діяльності / В.К. Сидоренко, К.О. Яровий // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць; наук. записки РДГУ 2002. – №22. – С. 16-20.
5. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори: В 5т. – К.: Рад. шк., 1976-1977. – С.393-626.
6. Турбович Л.Г. Информационно-семантическая модель обучения / Л.Г. Турбович. – Л.: Изд-во Ленин. ун-та, 1970. – 176 с.
7. Харламенко В.Б. Стан і проблеми професійної орієнтації учнів у роботі учителя трудового навчання / В.Б. Харламенко // Наукові записки РДГУ. збірник наукових праць. Оновлений 2001. – №15. – С. 126-130.
8. Штрофф В.А. Введение в методологию научного познания / В.А. Штрофф. – Л.: Наука, 1972. – 227 с.
9. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: Курс лекцій: навч. пос. / М.С. Янцур. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2012. – 464 с.

А.И. ВОЙТКО. МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТРУДОВОГО ОБУЧЕНИЯ И ТЕХНОЛОГИЙ К ПРОВЕДЕНИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ПРОБ С УЧЕНИКАМИ VIII-IX КЛАССОВ

Резюме. На основе анализа структуры и содержания профессиональной пробы построена модель подготовки будущих учителей трудового обучения и технологий к проведению профессиональных проб с учениками 8-9-х классов. Построенная нами модель включает в себя цель, задачи, содержание, принципы, формы, методы, средства, мотивы, результат, а также основные составляющие и три уровня в порядке сложности выполнения профессиональной пробы, каждый из которых предусматривает три направления - технический, ситуативный и функциональный.

Ключевые слова: моделирование, профессиональная проба, учитель трудового обучения и технологий, подготовка, образовательная область "Технология", основная школа, модель подготовки будущих учителей трудового обучения и технологий.

A.I. VOYTKO. MODELING PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF LABOR EDUCATION AND TECHNOLOGIES TO THE PROFESSIONAL TEST WITH STUDENTS VIII-IX GRADES

The summary. By analyzing the structure and content of professional test the model of training future teachers of labor training and technology for the professional trial with students 8-9 grades. Built our model includes goals, objectives, content, principles, forms, methods, means, motives, the result and the basic components and three levels in order of complexity professional tests, each of which has three areas - technical, situational and functional.

Key words: modeling, professional test, the teacher of labor training and technology training, educational field "Technology" primary school, training of the future teachers of labor training and technology.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. І.С. Войтович.

Одержано редакцією 22.03.2017 р.

УДК: 378. 147: [373. 5. 011. 3 - 051: 331]: 004

О.М. ХОРОНЖЕВСЬКИЙ

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ГІГІЄНИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Резюме. В статті проаналізована проблема використання ІКТ в підготовці майбутніх вчителів технологій до формування основ гігієнічної культури в учнів основної школи. Визначені певні засади та підходи до вирішення цього питання.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, професійна підготовка, гігієнічна культура, шум, вібрація, трудове навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Гігієнічна культура – важливий компонент загальної культури, свідоме поведінка людини в питаннях організації гігієни з метою збереження здоров'я.

На теперішній день термін "освітні технології" тісно пов'язаний із сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ). Сучасна освіта неможлива без застосування таких технологій. Аналіз педагогічної практики у ВНЗ дозволяє стверджувати, що процес їхнього впровадження нині протікає досить стихійно [6]. Однією з основних причин